

Persistența corupției în țările sărace necesită măsuri la nivel mondial

Sunt necesare eforturi concertate ale țărilor bogate și sărace pentru a opri fluxul banilor obținuți prin fapte de corupție și a determina funcționarea eficientă a justiției, în beneficiul celor săraci

Londra/Berlin, 26 septembrie 2007 – Conform ediției din 2007 a *Indicelui de Percepție a Corupției (IPC)*, lansat astăzi de Transparency International, coaliția globală de luptă împotriva corupției, discrepanța între nivelele de corupție percepută în țări bogate și sărace rămâne la fel de mare ca întotdeauna. Țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare trebuie să-și împartă responsabilitatea eforturilor de reducere a corupției, abordând atât componenta de “cerere”, cât și cea de “ofertă”.

“În ciuda unor progrese, corupția determină în continuare o risipire a resurselor imperios necesare pentru educație, sănătate și infrastructură” a declarat Huguette Labelle, Președinta Transparency International. *“Țările cu scoruri scăzute trebuie să ia în serios aceste rezultate și să acționeze urgent pentru a întări răspunderea publică în instituții. Acțiunile țărilor bogate sunt la fel de importante, în special în ceea ce privește combaterea corupției în sectorul privat.”*

Rezultatele din 2007

Indicele de Percepție a Corupției 2007 analizează percepțiile asupra corupției în sectorul public din 180 de țări și teritorii – cea mai mare acoperire geografică a IPC de până acum – și este un indice compozit, înglobând 14 sondaje care surprind opiniile ale experților. IPC folosește o scală de la zero la zece, unde zero indică un nivel înalt al corupției percepute, iar zece indică un nivel scăzut al acesteia.

În continuare este evidentă o corelație strânsă între corupție și sărăcie. Patruzeci la sută din țările cu scoruri sub trei – care arată o percepție a corupției ca fiind endemică – sunt clasificate de către Banca Mondială ca fiind țări cu venituri mici. Somalia și Birmania au scorul cel mai scăzut, de 1,4, în timp ce Danemarca și-a îmbunătățit poziția, având scorul cel mai ridicat, de 9,4, la fel ca Finlanda și Noua Zeelandă, prezente constante în topul celor mai «curate» țări în IPC .

Câteva țări din Africa au scoruri semnificativ mai ridicate în IPC 2007. Printre acestea se numără Namibia, Seychelles, Africa de Sud și Swaziland. Aceste rezultate reflectă progresele înregistrate în lupta împotriva corupției în Africa și arată că voința politică și reformele susținute pot îmbunătăți percepția asupra corupției.

Alte țări care au înregistrat îmbunătățiri semnificative de scor sunt Costa Rica, Croația, Cuba, Republica Cehă, republica Dominicană, Italia, Macedonia, România și Suriname. Țările care au înregistrat o deteriorare semnificativă a scorului IPC sunt : Austria, Bahrain, Belize, Butan, Iordania, Laos, Macao, Malta, Mauritius, Oman, Papua Noua Guinee și Thailanda.

Faptul că multe dintre țările ce au înregistrat îmbunătățiri de scor sunt localizate în Europa de Est și Sud-Est este o dovadă a efectului galvanizant pe care îl are procesul de aderare la Uniunea Europeană asupra luptei împotriva corupției.

Un număr de țări relativ sărace reușesc să controleze în oarecare măsură corupția, având scoruri IPC bune - Botswana, Cape Verde, Chile, Dominica, Estonia, Ghana, Samoa, Senegal, Sfânta Lucia, Sfantul Vincent și Grenadinele și Uruguay. Aceste țări arată că este posibilă ieșirea din cercul vicios sărăcie – corupție.

În același timp, state aflate în situații de criză precum Afganistan, Irak, Myanmar, Somalia și Sudan rămân pe ultimele locuri ale indexului. «*Țările sfâșiaste de conflicte înregistrează costuri enorme în privința capacității lor de a guverna. Cu instituții publice deficitare sau inexistente, indivizi cu profil de mercenari sustrag resurse publice, iar corupția înfloarește*», a declarat Labelle.

Buna guvernare începe de acasă

Țările sărace au cel mai mult de suferit de pe urma corupției. Și este în ultimă instanță responsabilitatea lor să trateze această problemă. Scoruri IPC mici indică faptul că instituțiile publice sunt grav compromise. Ar trebui tratate ca priorități îmbunătățirea transparenței în managementul financiar, de la colectarea taxelor și impozitelor la efectuarea cheltuielilor publice, precum și îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare și control și stoparea impunității pentru oficialii corupți.

Un sistem judiciar independent și profesionist este de maximă importanță pentru stoparea impunității și aplicarea imparțială a legii, precum și pentru stimularea încrederii publicului, a donatorilor și a investitorilor. Dacă oamenii nu se pot baza pe justiție pentru a sancționa oficialii corupți sau pentru a contribui la identificarea și recuperarea averilor dobândite ilicit este puțin probabilă înregistrarea unor progrese în lupta împotriva corupției.

“Parteneriatul cu societatea civilă și cetățenii este o altă strategie esențială pentru țările în curs de dezvoltare, care caută soluții pentru a crește răspunderea publică a guvernului. Organizațiile societății civile exercită o funcție esențială de monitorizare, pot ajuta la creșterea susținerii publice pentru reformă și pot aduce un plus de expertiză în chestiuni de natură tehnică”, a declarat Cobus de Swardt, Directorul Executiv al Transparency International. *“Cu toate acestea, din ce în ce mai multe guverne iau măsuri pentru restricționarea spațiului de manevră a societății civile”.*

În plus, multe țări nu au capacitatea de a susține pe cont propriu efortul presupus de reforma anticorupție. În țări unde instituțiile sectorului public se bazează în mod “tradițional” pe relații de patronaj și nepotism, și nu merit, reforma are nevoie de mult timp și poate necesita o investiție substanțială de resurse, precum și asistență tehnică. În calitatea lor de donatori, țările cu scoruri IPC ridicate joacă un rol deosebit în creșterea gradului de răspundere publică și integritate instituțională în acele state caracterizate de un nivel ridicat al corupției. Asistența tehnică este o cerință foarte importantă a Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției (UNCAC), document de referință în domeniu.

Corupția este o problemă cu rădăcini la nivel mondial

Scorurile mari ale țărilor și teritoriilor bogate, în principal din Europa, Asia de Est și America de Nord, reflectă existența unor sectoare publice relativ curate, susținute de stabilitate politică, reglementări solide în materia conflictelor de interese și a liberului acces la informații de interes public, precum și de o societate civilă liberă să exercite activități de monitorizare.

Cu toate acestea, corupția la nivel înalt din țările sărace are o dimensiune internațională, care implică țările situate pe primele poziții în IPC. Bani pentru mită vin de multe ori din partea companiilor multinaționale bazate în țările bogate ale lumii. Este inacceptabilă poziția acestor companii, care consideră plata mitei pe piețele de export ca o strategie de afaceri legitimă.

În plus, centrele financiare mondiale au un rol foarte important, creând posibilitatea ca oficialii corupți să poată transfera, ascunde sau investi averi dobândite ilicit. Finanțările offshore, spre exemplu, au jucat un rol central în deturnarea unor sume enorme din țări în curs de dezvoltare, precum Nigeria și Filipine, facilitând încălcarea legii de către lideri corupți și sărăcirea populației aflate sub guvernarea acestora.

Akere Muna, Vicepreședintele Transparency International, a arătat că recuperarea bunurilor furate reprezintă o altă sferă care necesită intervenția țărilor dezvoltate: *“Criticile țărilor bogate legate de corupția din țările sărace au credibilitate minimă în condițiile în care instituțiile lor financiare adăpostesc averi luate de la cele mai sărace popoare ale lumii.”*

În multe cazuri, urmărirea și recuperarea bunurilor furate sunt îngreunate de spălarea banilor prin intermediul unor bănci offshore, situate în jurisdicții unde secretul bancar reprezintă încă norma generală. Pornind de la prevederile Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției, următoarele obiective ar trebui să se constituie ca priorități: îmbunătățirea cooperării internaționale și a acordării de asistență judiciară reciprocă, accelerarea acțiunilor de recuperare a bunurilor și dezvoltarea expertizei legislative și tehnice în acele țări care solicită returnarea bunurilor furate.

Pentru multe țări, repatrierea fondurilor va presupune procese lungi și complexe. *«In afară de asigurarea fondurilor necesare pentru derularea procedurilor judiciare, trebuie tratate ca priorități simplificarea modalităților de recuperare a bunurilor și introducerea unor prevederi conform cărora terțe instituții să se poată constitui ca intermediari asigurând custodia fondurilor disputate pe parcursul derulării proceselor»*, a adăugat Muna.

Acțiunea acum: măsuri urgente

Fiind o problemă de dimensiuni mondiale, lupta împotriva corupției necesită adoptarea unei palete largi de măsuri :

- Țările în curs de dezvoltare ar trebui să folosească fondurile primite de la donori pentru a întări instituțiile publice și a crește astfel calitatea guvernării, folosind studii de diagnostic și strategii de dezvoltare elaborate pe plan intern; aceste țări ar trebui să includă îmbunătățirea integrității publice și prevenirea corupției ca părți integrante din programele de reducere a sărăciei.
- Independența, integritatea și răspunderea publică în sistemul judiciar trebuie îmbunătățite pentru a crește credibilitatea acestuia în țările sărace. Pentru funcționarea optimă a justiției, procedurile judiciare trebuie să fie protejate de influența politicului și, în plus, judecătorii trebuie să se supună unor reglementări disciplinare și unui cod de conduită, beneficiind în același timp de imunitate limitată. O justiție curată și capabilă este esențială pentru ca țările în curs de dezvoltare să poată procesa cereri de asistență judiciară reciprocă în legătură cu recuperarea bunurilor furate din străinătate.
- Guvernele trebuie ca, în conformitate cu prevederile Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției, să introducă măsuri împotriva spălării banilor pentru a determina dispariția acelor locuri unde bunurile furate sunt puse la adăpost. Marile centre bancare ar trebui să vizeze dezvoltarea unor proceduri uniforme și rapide pentru identificarea, înghețarea și repatrierea fondurilor și bunurilor obținute ca urmare a faptelor de corupție. Este esențială existența unor prevederi clare privind custodia exercitată de terți asupra fondurilor aflate în dispută.
- Țările bogate trebuie să procedeze la reglementarea mai strictă a propriilor centre financiare. Câteva din măsurile importante pe care le pot întreprinde aceste țări în privința facilitatorilor corupției sunt: o mai mare atenție acordată rolurilor trusturilor, o mai bună cunoașterea a beneficiarilor reali și înăsprirea prevederilor referitoare la spălarea banilor.
- Țările bogate trebuie să se concentreze asupra implementării stricte a Convenției Anticorupție a OECD, care incriminează darea de mită către oficiali străini. Nerespectarea Convenției continuă să constituie o piedică în calea investigării și condamnării faptelor de corupție.

- Forurile directoare ale companiilor multinaționale trebuie nu numai să introducă, ci și să și implementeze conduri anti-mită eficiente, și să se asigure că filialele și birourile lor din străinătate aderă la acestea.

###

Transparency International este organizația internațională a societății civile care conduce lupta împotriva corupției

Notă către editori:

IPC este realizat pentru Transparency International de către Prof. Johann Graf Lambsdorff de la Universitatea din Passau, Germania. *Raportul Global asupra Corupției 2007*, elaborat sub egida Transparency International, a fost publicat în mai 2007 și este disponibil online la : <http://www.transparency.org/publications/gcr>.

Contacte pentru jurnaliști:

Jesse Garcia

Gypsy Guillén Kaiser

Tel: +49-30-3438 20 662

Fax: +49-30-3470 3912

ggkaiser@transparency.org

<http://www.transparency.org>